

รายงานผลการประชุมคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช สมัยสามัญ ครั้งที่ ๗๗
โดยใช้วิธี Hybrid approach (ออนไลน์จากสมาพันธ์รัฐสวิตเซอร์แลนด์)
เพื่อให้สอดคล้องกับการสถานการณ์โรคโควิด-19 แพร่ระบาดทั่วโลก
ระหว่างวันที่ ๒๗ พฤษภาคม – ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

_*_*_*_*_*_*_*_*_*_*

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (ได้รับอนุมัติทำที่จากปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว)
ขอสรุปผลการประชุม ดังนี้

๑. ข้อกังวลทางการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญและอาจมีผลกระทบต่อไทยภายใต้ระบบ eAgenda

๑.๑ มาตรการด้านสุขอนามัยพืชเพื่อกำจัดโรค Sweet Orange Scab (SOS) สำหรับการส่งออกผลส้มสดจากญี่ปุ่นมายังไทย ญี่ปุ่นแสดงข้อกังวลต่อมาตรการของไทยเนื่องจากไทยได้เพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับการเคลือบผลส้มด้วยแว็กซ์ภายใต้เงื่อนไขการนำเข้าผลส้มสดจากญี่ปุ่นในปี ๒๕๕๘ โดยที่ผ่านมามีไทยไม่เคยมีการตรวจพบโรค SOS ในส้มของญี่ปุ่นมาก่อน จึงเสนอขอให้ไทยยอมรับวิธีการตรวจผิวของผลส้ม (Visual inspection) เป็นมาตรการทางเลือกแทนการใช้สารฆ่าเชื้อราและเคลือบผลส้มด้วยแว็กซ์ โดยญี่ปุ่นมีประเด็นข้อกังวลที่สำคัญ ดังนี้ (๑) ไทยไม่ได้จัดส่งรายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชให้ญี่ปุ่น ตามที่ได้ร้องขอ (๒) มาตรการเคลือบผลส้มด้วยแว็กซ์ที่ไทยกำหนดขึ้นก่อให้เกิดการจำกัดทางการค้าที่มากเกินไป ความจำเป็นและมีผลกระทบต่อส่งออกผลส้มของญี่ปุ่น (๓) ไทยไม่ยอมรับมาตรการทางเลือกตามที่ญี่ปุ่น เสนอและอ้างว่าการใช้สารฆ่าเชื้อราและเคลือบผลส้มด้วยแว็กซ์เป็นวิธีการเดียวที่มีประสิทธิภาพโดยปราศจากการชี้แจงที่สมเหตุสมผล ซึ่งไทยได้ชี้แจงข้อกังวลทางการค้าในประเด็นนี้ผ่านถ้อยแถลงที่ระบุว่าโรค SOS เป็นโรคในพืชตระกูลส้มที่เกิดจากเชื้อรา *Elsinoë australis* ซึ่งเป็นศัตรูพืชกักกันของไทย จึงมีความเสี่ยงที่จะติดมากับผลส้มนำเข้าจากญี่ปุ่นรวมถึงจากประเทศอื่นๆ ไทยจึงมีความจำเป็นในการออกมาตรการเพื่อป้องกันการเข้ามาของโรค SOS โดยมาตรการที่กำหนดขึ้นอ้างอิงตามเอกสารจากผู้เชี่ยวชาญของกระทรวงเกษตร สหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ มาตรการที่ญี่ปุ่นเสนอนั้นไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะกำจัดความเสี่ยงจากการเข้ามาและการแพร่กระจายของโรค SOS ในไทย เนื่องจากอาการของโรค SOS คล้ายกับโรคอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในพืชตระกูลซิตรีส ซึ่งหากสังเกตด้วยตาเปล่าจะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ตรวจสอบที่ผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี จึงจะสามารถแยกลักษณะของโรค SOS จากโรคชนิดอื่นได้ นอกจากนี้ การตรวจผิวของผลส้มนำเข้าทุกลูก ไม่สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ หากจะใช้มาตรการทางเลือกตามที่ญี่ปุ่นเสนออาจทำให้การตรวจปล่อยสินค้า ณ ด่านนำเข้ามีความล่าช้า เพราะนอกจากต้องตรวจผิวของผลส้มแล้วยังต้องรอผลการตรวจวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันโรค ซึ่งอาจมีผลต่อคุณภาพสินค้าและท้ายที่สุดจะมีผลกระทบต่อการค้าผลส้มของญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม ไทยเชื่อว่ามาตรการที่ไทยกำหนดขึ้นสอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS Agreement) และไม่เป็นมาตรการที่จำกัดการค้า โดยไทยใช้ มาตรการนี้กับทุกประเทศอย่างเท่าเทียมกัน

๑.๒ การยกเลิกการขึ้นทะเบียนสารกำจัดศัตรูพืชของไทย (พาราควอตและคลอร์ไพริฟอส)

สหรัฐอเมริกา โคลอมเบีย ญี่ปุ่น และแคนาดาได้แสดงข้อกังวลอย่างมากต่อการยกเลิกการขึ้นทะเบียน สารพาราควอตและคลอร์ไพริฟอส ซึ่งจะส่งผลให้มีการยกเลิกปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด (Maximum Residue Limits: MRLs) ของสารดังกล่าวในสินค้าเกษตร ซึ่งไทยยังไม่ได้จัดทำการศึกษาประเมินความเสี่ยงหรือ อ้างอิงข้อมูลการประเมินความเสี่ยงของประเทศคู่ค้าอื่นๆ หรือองค์การระหว่างประเทศเพื่อใช้ในการพิจารณา ยกเลิกค่า MRLs ของสารดังกล่าว โดยประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกเรียกร้องให้ไทยกำหนดค่า MRLs ให้สอดคล้องกับค่า Codex MRLs ซึ่งไทยได้ชี้แจงข้อกังวลทางการค้าในประเด็นนี้ผ่านถ้อยแถลงที่ระบุว่า คณะกรรมการวัตถุอันตรายมีมติให้ยกเลิกการใช้สารพาราควอตและคลอร์ไพริฟอสตามข้อมูลผลกระทบต่อ

สุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยไทยได้แจ้งเวียนร่างประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย ตามประกาศแจ้งเวียนหมายเลข G/TBT/N/THA/567 ต่อมากระทรวงสาธารณสุขได้เสนอร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง อาหารที่มีสารพิษตกค้าง (ฉบับที่ ๓) ซึ่งไทยได้ดำเนินการแจ้งเวียนแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ตามประกาศหมายเลข G/SPS/N/THA/313 และเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกสามารถแสดงข้อคิดเห็นต่อร่างประกาศดังกล่าวได้จนถึงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการรวบรวมข้อคิดเห็นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการอาหารพิจารณาต่อไป

๑.๓ การประกาศห้ามนำเข้าเครื่องดื่มชูกำลังที่มีส่วนผสมของคาเฟอีนและเครื่องดื่มกลีเซอรีนสังเคราะห์ของเนปาล ตามที่กระทรวงพาณิชย์ได้ประสานให้คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลกและองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (คพท.) หยิบยก เรื่อง การประกาศห้ามนำเข้าเครื่องดื่มชูกำลังที่มีส่วนผสมของคาเฟอีนและเครื่องดื่มกลีเซอรีนสังเคราะห์ของเนปาลขึ้นเป็นข้อกัณฑ์ทางการค้า โดย คพท. ได้แสดงข้อกัณฑ์ต่อมาตรการดังกล่าวซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยไม่สามารถส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชูกำลังไปยังเนปาลได้ ทั้งนี้ ที่ผ่านมานเนปาลไม่ได้แจ้งเวียนมาตรการดังกล่าวให้ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกทราบ โดยไทยขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากเนปาล ดังนี้ (๑) ขอบทรวัตถุประสงค์และความสอดคล้องของมาตรการดังกล่าวกับพันธกรณีขององค์การการค้าโลก และ (๒) ขอให้เนปาลชี้แจงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับผลกระทบจากเครื่องดื่มชูกำลังที่เนปาลใช้ในการกำหนดมาตรการระงับการนำเข้าสินค้าดังกล่าว โดยเนปาลได้แจ้งตอบข้อกัณฑ์ทางการค้าของไทย ดังนี้ (๑) มาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการชั่วคราวซึ่งจัดทำขึ้นเนื่องจากเนปาลประสบปัญหาการขาดดุลทางการค้าประกอบกับเนปาลเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุดซึ่งมีข้อจำกัดด้านความสามารถในการส่งออก ทั้งนี้ เนปาลจะประเมินมาตรการและศึกษาความสามารถทางการค้าในภาพรวม ซึ่งอาจจะมีการทบทวนและปรับปรุงมาตรการตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษาต่อไป (๒) เรียกร้องให้ไทยแก้ปัญหาเรื่องนี้ผ่านการหารือทวิภาคี โดยคาดว่าประเด็นนี้จะยุติเมื่อสิ้นสุดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และ (๓) เนปาลอยู่ระหว่างศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของไทยเนื่องจากไทยแจ้งว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นใช้สำหรับจำหน่ายในตลาดของเนปาลเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายในไทยได้ เนปาลจึงต้องมีการศึกษาว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นไปตามมาตรฐานด้านคุณภาพที่กำหนดขึ้นหรือไม่

๑.๔ มาตรการของจีนเรื่องการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารในต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป สวิตเซอร์แลนด์รวมทั้งไทยได้แสดงข้อกัณฑ์ต่อมาตรการของจีนเนื่องจากมาตรการดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร รวมทั้งก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการค้าที่มากเกินความจำเป็นเนื่องจากมาตรการนี้อาจครอบคลุมการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารทุกชนิดรวมถึงสินค้าอาหารที่มีความเสี่ยงต่ำ โดย (๑) เรียกร้องให้จีนบังคับใช้มาตรการดังกล่าวเฉพาะสินค้าที่มีความเสี่ยงสูงและแจ้งรายการสินค้าที่อยู่ภายใต้มาตรการนี้ (๒) ขอให้จีนแจ้งเวียนมาตรการต่อประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกตามพันธกรณีด้านความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสามารถแสดงข้อคิดเห็นต่อมาตรการดังกล่าวเป็นระยะเวลา ๖๐ วัน และ (๓) ขอทราบระยะเวลาการบังคับใช้มาตรการและระยะเวลาเปลี่ยนผ่านสำหรับผู้ส่งออกและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสำหรับการปรับตัวเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ จีนได้ชี้แจงว่ามาตรการการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตอาหารในต่างประเทศเป็นข้อกำหนดของกฎหมายด้านความปลอดภัยอาหารของจีน โดยจีนมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนมาตรการดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายด้านความปลอดภัยและปรับปรุงระบบการขึ้นทะเบียนที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสมบนพื้นฐานของการจัดการความเสี่ยง ซึ่งปัจจุบันจีนอยู่ระหว่างการยกร่างมาตรการ โดยหากจัดทำเสร็จ จีนจะดำเนินการแจ้งเวียนต่อประเทศสมาชิกและเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสามารถแสดงข้อคิดเห็นต่อร่างมาตรการดังกล่าวภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

๑.๔ การปรับลดค่า MRLs ของผลิตภัณฑ์อารักขาพืช (คลอร์ไพริฟอสและคลอร์ไพริฟอสเมทิล) ของสหภาพยุโรป โคลอมเบียร่วมกับประเทศสมาชิกอื่นๆ อีก ๗ ประเทศแสดงข้อกังวลต่อการที่สหภาพยุโรป พิจารณาปรับลดค่า MRLs ของสารคลอร์ไพริฟอสและคลอร์ไพริฟอสเมทิล โดยปราศจากหลักฐาน ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกเรียกร้องให้สหภาพยุโรปกำหนดค่า MRLs ให้สอดคล้องกับ หลักการของ SPS Agreement และมาตรฐานสากล รวมทั้งค่า MRLs ที่กำหนดขึ้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อ การค้าที่มากเกินความจำเป็น ทั้งนี้ สหภาพยุโรปได้ชี้แจงว่าได้มีการศึกษาข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งพบว่าคลอร์ไพริฟอส และคลอร์ไพริฟอสเมทิลก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ โดยเป็นพิษต่อการพัฒนาระบบประสาท ในเด็ก นอกจากนี้ยังสามารถทำลายสารพันธุกรรมของมนุษย์ จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถกำหนดระดับความปลอดภัย สำหรับการได้รับสัมผัสในมนุษย์ได้ โดยสหภาพยุโรปได้ประกาศยกเลิกการต่ออายุการขึ้นทะเบียนสารทั้งสองชนิด แล้วเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ และหน่วยงานความปลอดภัยด้านอาหารแห่งสหภาพยุโรป (European Food Safety Authority: EFSA) กำหนดให้มีการปรับลดค่า MRLs ของสารเหล่านี้ไปที่ระดับต่ำกว่าขีดจำกัดการตรวจพบ (Limit of Detection: LOD) ทั้งนี้ สหภาพยุโรปได้จัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่เลขานุการโคเด็กซ์และคณะผู้เชี่ยวชาญ ด้านสารพิษตกค้าง (Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Residues: JMPR) เพื่อนำไปประกอบการประเมิน ด้านพิษวิทยาและการกำหนดค่า Codex MRLs แล้ว

๒. การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล

สหรัฐอเมริกาและแคนาดาเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกรับค่า Codex MRLs ของสาร Ractopamine มากำหนดใช้ เนื่องจากปัจจุบันประเทศสมาชิกส่วนใหญ่จำกัดการใช้สาร Ractopamine มากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อส่งออกสุกร รวมทั้งมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสุกร ทั้งนี้ ขอให้ประเทศสมาชิก ปฏิบัติตามหลักการของ SPS Agreement โดยนำมาตราฐานสากลที่มีอยู่มาใช้

๓. การแจ้งเวียนมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก ภายใต้อาณัติการแพร่ระบาดของโควิด-19

ฝ่ายเลขานุการ รายงานผลการแจ้งเวียนมาตรการของประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกในช่วง การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งมีมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 เช่น การระงับการนำเข้าชั่วคราวของสัตว์ที่อาจเป็นพาหะของโควิด-19 เป็นต้น (๒) มาตรการผ่อนปรนเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการค้าระหว่างประเทศ เช่น การอนุญาตให้ใช้สำเนาใบรับรองสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชหรือ ใบรับรองสุขภาพสัตว์แบบอิเล็กทรอนิกส์แทนใบรับรองฉบับจริง เป็นต้น นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกหลายประเทศ เรียกร้องให้สหภาพยุโรปชะลอการพิจารณาปรับลดค่า MRLs ของผลิตภัณฑ์อารักขาพืชในช่วงการแพร่ระบาดของ โควิด-19 เป็นระยะเวลา ๑ ปี และขอให้ประเทศสมาชิกรับค่า MRLs ตามมาตรฐาน แนวทางปฏิบัติ และ คำแนะนำระหว่างประเทศ

_*_*_*_*_*_*_*_*_

ที่มา : กลุ่มความตกลงความตกลงสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและอื่นๆ
กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร